

Quick scan Flora- en Faunawet

Landgoed de Landreij

Datum: 5 januari 2011

Project: 174.3

Opdrachtgever: Fam. Appels

Voorwoord

Door Fam. Appels is opdracht verstrekt aan Bureau van Nierop voor het verzorgen van een quick scan in het kader van de Flora- en Faunawet. Doel is om vast te stellen of de voorgenomen ontwikkelingen in strijd zijn met de Flora- en Faunawet. Deze quick scan is uitgevoerd aan de Heikensestraat 8 te Vessem. De veldinventarisatie en rapportage is opgesteld door L. Pruijsten. Bureau van Nierop is iedereen dankbaar die heeft bijgedragen aan het totstandkomen van de onderliggende rapportage.

Riethoven, 5 januari 2011

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel onderzoek	4
1.3 Opbouw rapport	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Gebiedsbescherming	5
2.1.1 Natuurbeschermingswet	5
2.1.2 EHS	5
2.1.3 Uitvoering Natuurbeschermingswet 1998	5
2.2 Soorten bescherming	6
2.2.1 Flora- en Faunawet	6
2.2.2 Uitvoering Flora- en Faunawet	6
3. Onderzoekslocatie	6
3.1 Beschrijving onderzoekslocatie	6
3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	7
3.3 Beschrijving geplande maatregelen	7
4. Onderzoeksmethode	7
4.1 Literatuurstudie en Deskresearch	7
4.2 Veldbezoek	7
5. Resultaten onderzoek	7
5.1 Resultaten literatuurstudie en deskresearch	7
5.2 Resultaten veldbezoek	8
5.1 Flora	8
5.2.2 Vogels	8
5.2.3 Grondgebonden zoogdieren	8
5.2.4 Vleermuizen	8
5.2.5 Amfibieën en reptielen	8
6. Effectenbeoordeling	9
7. Conclusie en advies	10
7.1 Conclusie	10
7.2 Advies	10
Bijlage 1 Natuurbeschermingswet 1998	11
Bijlage 2 Ecologische Hoofdstructuur	12
Bijlage 3 Soortenbescherming	13
Bijlage 4 Natuurgegevens provincie Noord-Brabant	17

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Fam Appels heeft Bureau van Nierop op het perceel aan de Heikesestraat 8 te Vessem een quick scan uitgevoerd in het kader van de Flora- en Faunawet.

1.2 Doel onderzoek

In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en ruimtelijke plannen zoals, bestemmingsplannen, is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en elementen. Er dient als het ware een ecologische waardebeoordeling te worden uitgevoerd. Het doel van deze rapportage is om in te schatten, of er op de onderzoekslocatie planten- en/of diersoorten aanwezig zijn, die volgens de huidige wetgeving een beschermde status hebben. Ook dient er te worden vastgesteld of de onderzoekslocatie in potentie geschikt is voor bepaalde soorten. Vaak is enkel de soortenbescherming via de Flora- en Faunawet van toepassing. Indien een planlocatie zich nabij een beschermd gebied bevindt, zoals nabij de EHS of een Natura 2000 gebied, dient tevens te worden vastgesteld of de voorgenomen activiteiten een negatief effect kunnen hebben op het beschermde gebied. Ook dient vastgesteld te worden of de geplande ingreep een mogelijke afbreuk doet op de werking van de EHS of de waarde van het gebied.

Op basis van dit onderzoek zal blijken of er een overtreding te verwachten is in het kader van de Flora- en Faunawet. Tevens wordt vastgesteld of er vervolgonderzoek nodig is naar bepaalde soorten of groepen.

In het betreffende gebied wordt deze flora- en fauna quick scan uitgevoerd in het kader van de aanleg van een nieuw landgoed.

1.3 Opbouw rapport

In de inleiding wordt beschreven wat het doel is van een quick scan in het algemeen en waarom deze wordt uitgevoerd in het plangebied. In hoofdstuk 2 wordt een korte beschrijving gegeven over de natuurwetgeving, waarin soortenbescherming en gebiedsbescherming aan de orde komen. Hoofdstuk 3 omschrijft de onderzoekslocatie, waarbij de huidige situatie wordt omschreven, de geplande maatregelen en de ligging van het gebied ten opzichte van beschermde gebieden. In hoofdstuk 4 wordt de onderzoeksmethode toegelicht die is uitgesplitst in een literatuurstudie en een veldbezoek. Vervolgens worden in hoofdstuk 5 de resultaten uit de inventarisatie weergegeven. De effecten van de ingreep op de het gebied en soorten die er (mogelijk) voorkomen worden in hoofdstuk 6 behandeld. Op basis van de resultaten uit hoofdstuk 6 worden er in hoofdstuk 7 conclusies en advies gegeven.

2. Wettelijk kader

In dit hoofdstuk wordt kort het wettelijke kader en de toepassing op ruimtelijk ingrepen beschreven.

In Nederland vindt de bescherming van natuur plaats door Europese en nationale wetgeving. De Europese wet- en regelgeving uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn is opgenomen in de nationale Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Het beschermen van bijzondere en waardevolle gebieden in Nederland is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet is per 1 oktober 2005 van kracht. Hieronder worden kort de doelstellingen van deze wet weergegeven. Ook wordt de Ecologische Hoofdstructuur beschreven.

2.1.1 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden. In deze wet zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. De gebieden die hieronder vallen vormen samen het Natura 2000 netwerk. Dit wereldwijd Europees netwerk bestaat uit:

- Speciale Beschermingszones (SBZ-V) van de **Vogelrichtlijn** (voor 181 kwetsbare vogelsoorten en voor trekvogels in voornamelijk waterrijke gebieden);
- Speciale Beschermingszones (SBZ-H) van de **Habitatrichtlijn** (voor 200 habitattypes en voor ongeveer 700 soorten planten en dieren).

2.1.2 EHS

De Ecologische Hoofdstructuur of EHS is een netwerk van zowel grote als kleine gebieden waar de natuur (flora en fauna) voorrang heeft. De EHS is bedoeld om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk helpt te voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde natuurgebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen.

Grote delen van de EHS vallen samen met Natura 2000 gebieden. In Nederland valt de Habitatrichtlijn geheel en de Vogelrichtlijn gedeeltelijk samen met de EHS.

De EHS is de kern van het natuurbeleid en is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst.

2.1.3 Uitvoering Natuurbeschermingswet 1998

In of in de nabijheid van een EHS en/of Natura 2000 gebied geldt het 'Nee, tenzij' principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als de ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide beschrijving van de gebiedsbescherming wordt verwezen naar bijlage 1 en 2.

2.2 Soorten bescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en Faunawet geregeld. De doelstellingen en van deze wetgeving zijn hieronder beknopt weergegeven.

2.2.1 Flora- en Faunawet

Het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten is in de Flora- en Faunawet geregeld. Deze wet hanteert daarbij het 'Nee, tenzij principe'. Dit betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn.

2.2.2 Uitvoering Flora- en Faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen is de soortenbescherming van toepassing op de huidige aanwezige soorten in het plangebied of in de direct omgeving hiervan. Vanuit deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden.

Indien zogenaamde 'strikt' beschermde soorten voorkomen (beschermde Rode lijst soorten en Habitatrichtlijn IV-soorten) is bescherming in het kader van de Habitatrichtlijn en/of Flora- en Faunawet van toepassing. Ontheffing is alleen mogelijk op basis van een passende beoordeling in het kader van de Flora- en Faunawet. De resultaten van een quick scan kunnen een passende beoordeling zijn. Het kan echter ook zo zijn dat een aanvullend project- en compensatieplan noodzakelijk is om de effecten van de ingreep in detail te beschrijven.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en Faunawet wordt verwezen naar bijlage 3.

3. Onderzoekslocatie

3.1 Beschrijving onderzoekslocatie

In deze rapportage wordt gesproken over een plangebied en een studiegebied. Dit houdt het volgende in:

- Het plangebied is het gebied waar de voorgenomen activiteiten gaan plaatsvinden en waar de activiteit daadwerkelijk betrekking op heeft;
- Het studiegebied is het gebied waarbinnen het plangebied zich bevindt (de directe omgeving van het gebied).

Het is van belang om de direct omgeving van het plangebied te inventariseren, omdat er zich soorten kunnen ophouden die gebruik maken van het plangebied. Ook moet er worden vastgesteld of de geplande ingreep effecten heeft op de directe omgeving en soorten die er kunnen voorkomen.

Het plangebied is gelegen ten noorden van Vessem in de gemeente Eersel. Het gebied bestaat op dit moment uit een woonhuis met stallen, een paardenweide en akkers. Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door een verharde weg met een bomenrij. De noord- en zuidzijde van het gebied grenzen beide aan akkers. De oostzijde grenst aan een verharde weg met een bomenrij die overgaat in bosgebied Buikheide. De westzijde grenst ook aan een verharde weg.

3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Aan de overzijde van de Heikesestraat is het gebied de Spekdonken gelegen. Dit gebied maakt deel uit van de EHS. Het gebied bestaat uit een kleinschalig beekdallandschap in het beekdal van de Kleine Beerze. De Kleine Beerze zelf is aangewezen als Natura 2000 gebied.

3.3 Beschrijving geplande maatregelen

Binnen het plangebied zal een nieuw landgoed worden ontwikkeld. Dit betekent dat de nu aanwezige akkers en weilanden worden omgevormd tot bossen, singels en graslanden. Daarnaast worden er in het terrein een tweetal huizen gerealiseerd. Het huidige woonhuis zal behouden blijven alsook een tweetal stallen. Twee voormalige varkensstallen zullen worden afgebroken.

4. Onderzoeksmethode

4.1 Literatuurstudie en Deskresearch

Alvorens er een veldbezoek aan het gebied is gebracht is er een literatuurstudie en deskresearch verricht. Hierbij is gebruik gemaakt van verspreidingsgegevens van vogels, amfibieën en flora van de Provincie Brabant.

4.2 Veldbezoek

Op 16 december 2010 bij 2°C en regenachtig weer is een eenmalig veldbezoek afgelegd aan het plangebied door Luuk Pruijsten van Bureau van Nierop. Tijdens het veldbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sportenonderzoek, nesten, holen, uitwerpselen haren etc.).

Daarnaast is er specifiek gekeken naar de potentiële waarde van het projectgebied voor bepaalde soorten. Hierbij is ook de directe omgeving van het plangebied meegenomen.

5. Resultaten onderzoek

5.1 Resultaten literatuurstudie en deskresearch

Tijdens de literatuurstudie is gebruik gemaakt van waarnemingen.nl en soortengegevens die beschikbaar zijn bij de provincie. Hieruit is het volgende naar voren gekomen:

Tijdens inventarisaties die zijn uitgevoerd in opdracht van de provincie is er in de berm van de Heikensestraat op verschillende plaatsen de Echte Koekoeksbloem waargenomen. Daarnaast zijn er in het studiegebied waarnemingen gedaan van Liggend hertshooi, Veldrus en Wilde kamperfoelie. Dit zijn geen wettelijke beschermde soorten. Wel zijn dit soorten die onderdeel uitmaken van de provinciale vegetatiekartering. Hierbij wordt door de provincie van een selectie van soorten de verspreiding in beeld gebracht.

In het gebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van vogels. In de directe omgeving van het gebied zijn in het verleden territoria waargenomen van de Geelgors, Grasmus, Kneu en Grutto. Al deze soorten zijn strikt beschermd via de Flora- en Faunawet tabel III.

5.2 Resultaten veldbezoek

5.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen vaatplanten waargenomen die beschermd zijn. Vegetatie is in het algemeen minimaal aanwezig in het plangebied.

5.2.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn wel enkele vogels waargenomen die gebruik maken van de tuin rondom het woonhuis. Dit waren koolmezen, roodborsten en merels. In het deel van het plangebied, waar de ingrepen gaan plaatsvinden, zijn geen nestlocaties of potentieel geschikte nestlocaties waargenomen.

5.2.3 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn er in het plangebied geen zoogdieren of sporen van zoogdieren waargenomen. Daarnaast zijn er geen elementen waargenomen die ecologische waardevol zijn voor zoogdieren. Het is niet waarschijnlijk dat het plangebied wordt gebruikt door beschermde soorten. Ook algemene soorten zullen geen voorkeur hebben voor dit gebied, zeker niet gezien het feit dat in de directe omgeving natuurgebieden, zoals de Spekdonken en Buikheide voorkomen.

5.2.4 Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen vleermuizen waargenomen. Wel is zijn alle gebouwen bekeken op potentiële waarden voor vleermuizen. Daarnaast is ook het omliggende gebieden bekeken. De twee varkensstallen die gesloopt zullen gaan worden zijn van binnen en van buiten geïnspecteerd.

Deze stallen beschikken niet over een spouwmuur. De buitenmuren zijn enkelsteens met houten betimmering. Hoewel de schuren niet hoog zijn viel het wel meteen op dat er veel weggroepmogelijkheden zijn waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Dit zijn vooral ruimten tussen het dak en de dakisolatie, houten betimmering aan binnen- en buitenzijde schuren in muren en kieren tussen het dak en de muren.

De gebouwen die niet gesloopt gaan worden zijn ook bekeken. Het woonhuis is, door de aanwezigheid van o.a. spouwmuren, geschikt voor vleermuizen. Daarnaast is er nog een grote hoge schuur aanwezig met binnenin veel balken met pengat constructies e.d. Deze schuur staat 's zomers ook open wat hem mogelijk geschikt maakt als roestplaats voor Grootoorvleermuizen. Ook is er een schuur/loods aanwezig gemaakt van stalen platen en een stalen constructie. Deze lijkt op het eerste gezicht niet geschikt voor vleermuizen.

Het gebied de Spekdonken aan de overzijde van de Heikensestraat is een kleinschalig beekdallandschap. Het bestaat uit een afwisseling van vochtige loofbossen en graslanden die gelegen zijn tegen de Kleine Beerze. Dit gebied is potentieel geschikt foerageergebied voor soorten als; Grootoorvleermuis, Gewone Dwergvleermuis en Watervleermuis. Verder is de hele directe omgeving van het plangebied geschikt voor soorten als bijvoorbeeld Gewone Dwergvleermuis en Laatvlieger.

5.2.5 Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn er in het plangebied geen elementen waargenomen die potentiële waarden kunnen hebben voor amfibieën en of reptielen. Er zijn geen waterpartijen, sloten of beken aanwezig in het gebied. Het merendeel van het terrein bestaat uit akkers en een paardenwei.

6. Effectenbeoordeling

De geplande maatregelen bestaan uit het realiseren van een nieuw landgoed. Hierbij worden grote delen van de huidige akkers ingericht als bos, singels, weiland en grasland. Dit zou ook betekenen dat de Spekdonken via bos verbonden wordt met het bosgebied Buikheide. Bij de inrichting van het landschap alsook de realisatie van de nieuwbouw worden geen overtredingen van de Flora- en Faunawet verwacht. Dit omdat er in op de huidige akkers geen waardevolle ecologische waarden aanwezig zijn die kunnen worden verstoord of vernietigd.

Van de huidige bebouwing worden twee voormalige varkensschuren gesloopt. Mogelijk dat deze gebouwen worden gebruikt door vleermuizen. Het is niet waarschijnlijk dat deze worden gebruikt als winter- of kraamverblijf, maar het is ook niet uit te sluiten. Waarschijnlijker is dat deze worden gebruikt als paarverblijf of tijdelijk verblijf in de zomer. Soorten die er dan worden verwacht zijn Gewone dwergvleermuis en mogelijk Laatvlieger.

Hoewel de schuren op het eerste gezicht niet geschikt lijken als verblijfplaats van vleermuizen, door o.a. de geringe hoogte en de enkelsteense muren, bieden de aanwezige kieren tussen dak en muren en de ruimte tussen het dak en de isolatielaag veel mogelijkheden voor vleermuizen om veilig in weg te kruipen. Ook is er aan de buitenkant betimmering aanwezig tegen de gevel en aan de zijkant van de stallen. In het veld is vastgesteld dat de gebouwen van buitenaf toegankelijk zijn voor vleermuizen.

In combinatie met de tegenoverliggende Spekdonken, welke vrijwel zeker als foerageergebied dient, is de aanwezigheid van vleermuizen niet uit te sluiten.

7. Conclusie en advies

7.1 Conclusie

De realisatie van het nieuwe landgoed zal in de toekomst positief kunnen bijdragen aan het verbinden van de twee naastgelegen bosgebieden de Spekdonken en Buikheide. Dit omdat de huidige barrière in de vorm van een open akkerterrein wordt opgeheven en hierdoor het vochtige beekdal wordt verbonden met het boscomplex. Daarnaast komen er in het gebied zelf geen ecologische waardevolle elementen voor die worden vernietigd of verstoord.

Ook de soorten, aanwezig in het studiegebied en die tijdens de literatuurstudie naar voren zijn gekomen, zullen geen negatieve gevolgen ondervinden van de geplande ingrepen.

Het is niet waarschijnlijk dat het plangebied als migratieroute, vliegroute of foerageergebied wordt gebruikt omdat het een geheel open akkercomplex is. Hier zijn geen lijnvormige elementen, bomen, singels of andere elementen aanwezig waar vleermuizen gebruik van zouden kunnen maken. Mogelijk is wel dat deze open ruimte wordt gebruikt door foeragerende Rosse vleermuizen die hoog in de lucht jagen. Echter, omdat er in de directe omgeving van het plangebied veel akkercomplexen en grote open ruimten aanwezig zijn, zijn er genoeg uitwijkmogelijkheden voor deze soort. Daarom is het gebied geen essentieel foerageergebied.

De geplande ingrepen zullen geen negatieve effecten hebben op de naastgelegen beschermde EHS en Natura 2000 gebieden.

De conclusie is dan ook dat de inrichting van deze ruimte geen negatieve gevolgen hebben voor de omgeving en soorten die in de omgeving voorkomen. Echter omdat er twee gebouwen gesloopt gaan worden die gebruikt kunnen worden door vleermuizen, is niet uit te sluiten dat Flora- en Faunawet niet zal worden overtreden. Er dient dus vervolgonderzoek plaats te vinden.

7.2 Advies

Om vast te stellen of de Flora- en Faunawet niet wordt overtreden en er geen schade aan soorten en of verblijfplaatsen wordt aangebracht dient er vervolgonderzoek naar vleermuizen plaats te vinden. De stallen die potentieel als verblijf gebruikt kunnen worden dienen volgens het vleermuisprotocol te worden onderzocht. Hierbij wordt gekeken naar het gebruik door gebouwbewonende vleermuizen. Het is waarschijnlijk dat het gebouw wordt gebruikt als paarverblijfplaats en tijdelijk verblijf in de zomer. Soorten waar bij de inventarisatie naar wordt gekeken zijn Dwergvleermuis en Laatvlieger. Dit zijn beide typische gebouwbewoners. Er zal worden geïnventariseerd op paarverblijf en tijdelijk verblijf in de zomer. Het is niet waarschijnlijk dat de gebouwen als winterverblijf worden gebruikt, omdat er geen spouwmuren of andere geschikte wegkruipmogelijkheden aanwezig zijn. Kraamverblijf wordt hierbij uitgesloten door de temperatuurverschillen die optreden. In de onderstaande tabel is per soort weergegeven in welke periode het onderzoek dient te worden uitgevoerd.

Soort Functie	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Gewone dwergvleermuis												
zomerverblijfplaats												
paarverblijfplaats												
Laatvlieger												
zomerverblijfplaats												

Bron: www.regelink.net/vleermuisprotocol

Bijlage 1 Natuurbeschermingswet 1998

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en Faunawet.

De natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde Natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies vergunningen, maar soms doet het Ministerie dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- Verbetering van de werking in de praktijk;
- Verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsmonumenten vervallen: beide zijn nu beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als Natuurmonument. De natuurwaarden waarvoor het natuurmonument was aangewezen worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2 Ecologische Hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123 duizend hectare. Ongeveer 45 procent van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Bijlage 3 Soortenbescherming

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet is op 1 april 2002 in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten. In de Flora- en Faunawet zijn EU - richtlijnen voor de bescherming van soorten opgenomen (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn) en het internationale CITES - verdrag voor de handel in bedreigde diersoorten.

Beschermde soorten

Onder de Flora- en Faunawet zijn als beschermde soorten aangewezen:

- Een aantal inheemse plantsoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende zoogdieren (behalve de zwarte rat, de bruine rat en de huismus);
- Alle van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- Alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van de soorten in de Visserijwet 1963);
- Een aantal overige dier- en plantensoorten;

De wet regelt onder meer beheer, schadebestrijding, jacht, handel, bezit en andere menselijke activiteiten die een schadelijk effect kunnen hebben op beschermde soorten.

Doelstelling wet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. Daarnaast stelt de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde).

Zorgplicht

In de Flora- en Faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Verbodsbepaling

De Flora- en Faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om ervoor te zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verbodsbepalingen houden onder andere in dat (beschermde) planten niet geplukt mogen worden. Dieren (beschermd of niet) mogen niet gedood, verwond of gevangen worden. Ook de plaatsen waar dieren verblijven zijn beschermd. Het uitzetten van dieren of planten in de vrije natuur is niet toegestaan, net zomin als het kopen of verkopen van (beschermde) planten of dieren, of producten die van (beschermde) planten of dieren zijn gemaakt.

Beschermde leefomgeving

De Flora- en Faunawet maakt het voor provincies mogelijk een bepaalde plek in landschap aan te wijzen als beschermde leefomgeving. Zo kunnen plaatsen die van groot belang zijn voor het voortbestaan van een planten- of diersoort worden beschermd. Een beschermde leefomgeving kan bijvoorbeeld zijn: een fort of bunker waar vleermuizen overwinteren, een

dassenburcht, een plek waar orchideeën groeien of een muur waarop beschermde planten groeien.

Ontheffingen Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet beschermt planten- en diersoorten door middel van een groot aantal verbodsbepalingen:

- Verboden handelingen bij beschermde planten en dieren. Bijvoorbeeld het verbod op het doden van eekhoorns;
- Verboden en bepalingen voor jacht- en vangmiddelen. Bijvoorbeeld het verbod op het bezit van strikken en vallen.

In bepaalde gevallen zijn uitzonderingen mogelijk op deze verboden. Provincies kunnen ontheffing verlenen voor de bestrijding van dieren die schade toebrengen of voor het beheer van de wildstand. In alle overige gevallen kan het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een ontheffing verlenen.

De Dienst Regelingen van LNV verleent in de praktijk de meeste ontheffingen. Dit gebeurt op grond van artikel 75 van de Flora- en Faunawet. Deze ontheffingen zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Ruimtelijke ingrepen: ontheffingen die nodig zijn vanwege de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van een gebied, bijvoorbeeld de aanleg van woonwijken, wegen of (natuur)terreinen. Deze ontheffingen kunnen ook worden gegeven voor (onderhouds)werkzaamheden;
- Onderwijs en onderzoek, repopulatie en herintroductie: in het geval van onderwijs en onderzoek kan bijvoorbeeld ontheffing worden verleend voor het vangen van dieren om DNA af te nemen voor wetenschappelijk onderzoek. Een voorbeeld van repopulatie en herintroductie is het uitzetten van otters in natuurgebieden;
- Overigen: deze categorie is zeer ruim. Het kan gaan om ontheffingen van het bezitsverbod of ontheffingen van het gebruik van verboden vangmiddelen. Ook ontheffingen voor het gebruik van biologische bestrijders in tuinbouwkassen zijn mogelijk. Als een provincie geen ontheffing kan verlenen voor schade- en overlastbestrijding, verleent de Dienst Regelingen deze soms.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora en Faunawet. De voorwaarden die zijn verbonden aan deze vrijstelling hangt af de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. De volgende beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 - algemene soorten - lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 - overige soorten - middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 - genomend in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AmvB - zwaarste beschermingsregime.

Vogels zijn niet opgenomen in de tabellen. Alles vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is het hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (categorie 1 t/m 4 vogelsoorten), nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overig vogelsoorten) en nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5 vogelsoorten).

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de ontheffingsplicht en is derhalve geen ontheffing nodig.

Ruimtelijke ingrepen

Als bij werkzaamheden in de openbare ruimte een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten is een ontheffing of vrijstelling nodig van artikel 75 van de Flora- en Faunawet. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) kan deze ontheffing verlenen. In de soortendatabase is te zien of een soort beschermd is

Uitgebreide toets

De uitgebreide toets geldt voor soorten die in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, voor beschermde vogelsoorten en voor soorten die staan vermeld in Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (tabel 3 van het overzicht van soorten). Bij de uitgebreide toets wordt bekeken of:

- er een alternatief is voor de geplande activiteit;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang;
- de activiteiten de soort in zijn voortbestaan bedreigt.

In of bij de wet genoemde belangen zijn:

- Onderzoek en onderwijs;
- Repopulatie en herintroductie;
- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van openbaar belang;
- Het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom;
- Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Lichte toets

De lichte toets geldt voor de beschermde soorten die staan vermeld in Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (tabel 1 en 2 van het overzicht van soorten). Bij de lichte toets wordt nagegaan of de activiteit niet leidt tot aantasting van de instandhouding van de soort.

Vrijstelling

Sommige activiteiten kunnen zonder ontheffing worden uitgevoerd. Dit mag zelfs als er schadelijke effecten optreden voor beschermde dier- en plantensoorten. Voor de volgende activiteiten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en Faunawet:

- Regulier beheer en onderhoud (bijvoorbeeld beheer van infrastructuur, natuurbeheer, landbouw, bosbouw);
- Regulier gebruik (bijvoorbeeld defensie, recreatie);
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (bijvoorbeeld woningbouw, aanleg van infrastructuur, natuurontwikkeling).

Deze vrijstelling geldt zonder verdere voorwaarden voor activiteiten die een bedreiging zijn voor de soorten uit tabel 1 uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Activiteiten die schade kunnen berokkenen aan beschermde soorten uit tabel 2 en 3 uit deze bijlage, moeten worden uitgevoerd op basis van een gedragscode. In zo'n gedragscode staat

hoe door zorgvuldig handelen, schade aan planten- en diersoorten zo veel mogelijk kan worden voorkomen. De minister van LNV moet de gedragscode hebben goedgekeurd.

Let op: de vrijstelling geldt alleen als er daadwerkelijk en aantoonbaar wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Onder de activiteiten die voor vrijstelling in aanmerking komen vallen niet:

- beheer van dieren;
- bestrijding van schade door dieren.

Voor beheer van dieren en schadebestrijding kent de Flora- en Faunawet aparte vrijstellingen en ontheffingsmogelijkheden. Deze zijn vastgelegd in de artikelen 65 tot en met 74 van deze wet, in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren en in de Regeling beheer en schadebestrijding dieren. De provincies voeren dit deel van de Flora- en Faunawet uit en kunnen hierover meer informatie geven.

Bijlage 4 Natuurgegevens provincie Noord-Brabant

